

Pôsobenie organizačných jednotiek regionálnej úrovne územnej samosprávy v podmienkach SR v občianskej reflexii¹

Daniel Klimovský

Resumé

Public administration system through its administrative units and their activities interferes (directly or indirectly) in all spheres of social life, and therefore the citizens within their possibilities monitor those changes that are more or less linked to their everyday lives. The aim of this article is to find out both how the citizens aware superior territorial units and how the citizens acquainted with an action of these units during their first term of office. Presented empirical results prove distinct absences within the citizens' awareness. The main reason of such situation is especially unmanaged information policy of central government as well as all other interested and relevant subjects.

Verejná správa prostredníctvom svojich organizačných jednotiek a ich aktivít výrazne zasahuje (priamo alebo nepriamo) do všetkých sfér spoločenského diania a preto občania v rámci svojich možností sledujú zmeny, ktoré sa viac či menej dotýkajú ich bezprostredného života. Akákoľvek reflexia politických udalostí zo strany občanov má však jeden veľmi dôležitý a neopomenuteľný rozmer a tým sú výrazne diferencie z hľadiska objemu a kvality relevantných informácií. Aj preto je potrebné vnímať občiansku reflexiu s určitým nadhľadom, čo samozrejme neznamená, že jej nie je potrebné prikladať význam, respektíve že ju nie je potrebné brať do úvahy.

¹ Tento príspevok je jedným z výstupov VEGA 1/3589/06: Post-byrokratické organizácie: sociálno-politické kontexty (špecifikácia pre verejnú správu).

Metóda

Výsledky výskumu IRI/IVO/FOCUS (In: Velšic, M., 2004), ktorý sa uskutočnil v novembri 2003, poukazujú na to, že v danom období považovala väčšina respondentov (približne 60%) reformu v oblasti verejnej správy za potrebnú. Pri hodnotení dovtedy realizovaných krokov však už výsledky také pozitívne nie sú. Rovnaké množstvo respondentov (teda približne 60%) totiž označilo tieto kroky za neúspešné. Naopak, spokojnosť s týmito krokmi a ich výsledkami vyjadrila iba štvrtina všetkých respondentov (asi 25%). Vzhľadom na to, že v novembri 2003 (teda v období, kedy sa realizoval uvedený výskum IRI/IVO/FOCUS) predstavovali VÚC (vyššie územné celky, respektíve samosprávne kraje) úplne nový prvok územnej samosprávy i verejnej správy ako takej, je vhodné realizovať krátky a vecný výskum týkajúci sa postojov občanov Slovenska k týmto samosprávnym jednotkám a ich aktivitám po prvých štyroch rokoch ich pôsobenia. Tieto totiž mali slúžiť nielen na postupný presun kompetencií z miestnej štátnej správy na územnú samosprávu, ale tiež na bližšie oboznámenie a získanie prvých skúseností občanov s ich fungovaním.

Samotný príspevok sa zaoberá občianskym hodnotením (prostredníctvom dotazníkovej metódy) vlastných informácií, respektíve vedomostí týkajúcich sa pôsobenia organizačných jednotiek regionálnej úrovne územnej samosprávy na Slovensku v období rokov 2002 – 2005. Na tomto mieste je vhodné zdôrazniť, že tieto vedomosti neboli zisťované reálne (teda jednotlivé otázky nevyžadovali uvedenie správnej odpovede). Naopak, od respondentov sa vyžadovalo, aby vyjadrili svoj postoj k tomu, či by na danú otázku vedeli alebo nevedeli odpovedať. Príspevok je zároveň reakciou na veľmi nízku účasť oprávnených voličov počas volieb v závere roka 2005 do orgánov tejto úrovne samosprávy. Súhrnné výsledky hlasovania (2005) ukázali, že volebná účasť v prvom kole (26. novembra 2005) dosiahla na Slovensku iba 18,02 % a ešte nižšia volebná účasť bola zaznamenaná v druhom kole (10. decembra 2005) volieb predsedov VÚC (v prvom kole nebol zvolený predseda ani v jednom z ôsmich VÚC) – na celom Slovensku dosiahla iba hodnotu 11,07 %.

Jedným z fundamentálnych predpokladov pre občiansku participáciu je dostatočný objem relevantných informácií. Vzhľadom na spomínanú nízku účasť voličov možno vysloviť hypotézu, že slovenskí občania – oprávnení voliči nemali pred voľbami do orgánov regionálnej územnej samosprávy dostatočné množstvo informácií týkajúcich sa ich riadneho fungovania a pôsobenia v uplynulom prvom funkčnom období.

Do výskumu bolo zapojených desať anketárov, ktorí boli poučení o zásadách a postupoch uplatňovaných pri zbere dát prostredníctvom dotazníkovej metódy. Dotazníky

boli zozbierané v obciach a mestách Košického a Prešovského VÚC (Košický VÚC: Cestice, Košice, Michalovce, Moldava nad Bodvou, Rozhanovce; Prešovský VÚC: Bystré, Hermanovce nad Topľou, Prešov, Široké, Vranov nad Topľou) tak, aby v nej boli zastúpení obyvatelia malých i veľkých obcí a miest.

Celkovo bolo distribuovaných² 600 dotazníkov. Z nich sa zberom vrátili dotazníky od 523 respondentov, z čoho 50,48% tvorili muži a 49,52% ženy. Z hľadiska veku bola výskumná vzorka rozdelená nasledovne: 21,03% tvorili najmladší respondenti vo veku 18 – 25 rokov, 11,09% tvorili respondenti vo veku 26 – 35 rokov, 17,97% tvorili respondenti vo veku 36 – 45 rokov, 16,63% tvorili respondenti vo veku 46 – 55 rokov, 9,19% tvorili respondenti vo veku 56 – 65 rokov a 24,09% tvorili najstarší respondenti vo veku vyššom ako 65 rokov. Pokiaľ ide o najvyššie dosiahnuté vzdelanie, 10,51% tvorili respondenti so základným vzdelaním, 18,36% tvorili respondenti so stredným vzdelaním bez maturity, 45,51% tvorili respondenti so stredným vzdelaním s maturitou a 25,62% tvorili respondenti s vysokoškolským vzdelaním (vysokoškolské vzdelanie nebolo v rámci tohto výskumu diferencované na 1. stupňové – bakalárske; 2. stupňové – magisterské, inžinierske, či doktorské a 3. stupňové – doktorandské). Podľa zamestnania respondentov, výskumnú vzorku tvorili tieto skupiny respondentov: zamestnaní (52,77%), nezamestnaní (3,06%), študenti (17,59%) a dôchodcovia (26,58%). Osobitne boli zisťovaní aj tí respondenti, ktorí pôsobia ako zamestnanci samosprávnych orgánov (zamestnanci pôsobiaci na úrovni komunálnej a regionálnej územnej samosprávy neboli diferencovaní). Z celkovej výskumnej vzorky túto tvorili 11,09% a z celkového počtu zamestnaných respondentov išlo o 21,01%. 5,36% respondentov priznalo príslušnosť k niektorej z národnostných menšín a 3,63% zo všetkých respondentov uviedlo, že sú členmi niektorej z existujúcich politických strán či hnutí.

Výsledky výskumu

Výskumná metodika bola rozdelená do troch, relatívne nezávislých, no zároveň na seba logicky nadväzujúcich častí. Prvá bola zameraná na získanie demografických údajov o respondentoch (pohlavie, vek, najvyššie dosiahnuté vzdelanie, zamestnanie, príslušnosť k národnostnej menšine, pracovné zaradenie v samospráve a politická organizovanosť). V druhej časti sa mali respondenti vyjadriť k problémom týkajúcim sa procesu vytvárania regionálnej úrovne územnej samosprávy, pričom k dispozícii mali tri uzavreté otázky s viac

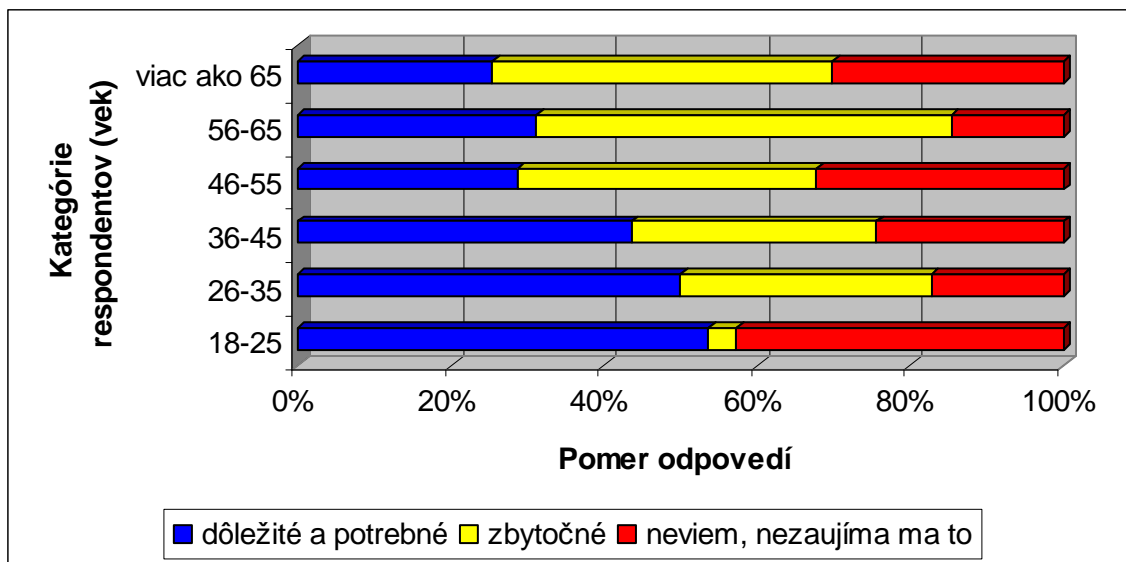
² K distribúcii týchto dotazníkov došlo ešte v roku 2005, a to tesne pred konaním volieb.

než dvoma možnými odpoveďami. Posledná časť výskumu sa týkala úrovne vedomostí oslovených respondentov o fungovaní regionálnej úrovne územnej samosprávy v SR v jej prvom funkčnom období (teda v období rokov 2002 – 2005).

Proces vytvárania regionálnej úrovne územnej samosprávy v SR

Prvá zo zisťovaných otázok smerovala k vyjadreniu postoja respondentov k vytvoreniu VÚC. Celkovo si mohli respondenti vybrať z troch možností – vytvorenie VÚC považujem za: dôležité a potrebné; zbytočné; neviem sa k tomu vyjadriť, lebo ma to nezaujíma. Najväčšie štatisticky významné diferencie (zisťované χ^2) boli pri tejto otázke zaznamenané z hľadiska veku ($\chi^2 = 20,14$; $p = 0,0012$) a zamestnania ($\chi^2 = 13,59$; $p = 0,0035$) respondentov.

Graf č. 1: Postoje respondentov k vytvoreniu regionálnej úrovne územnej samosprávy z hľadiska ich veku.

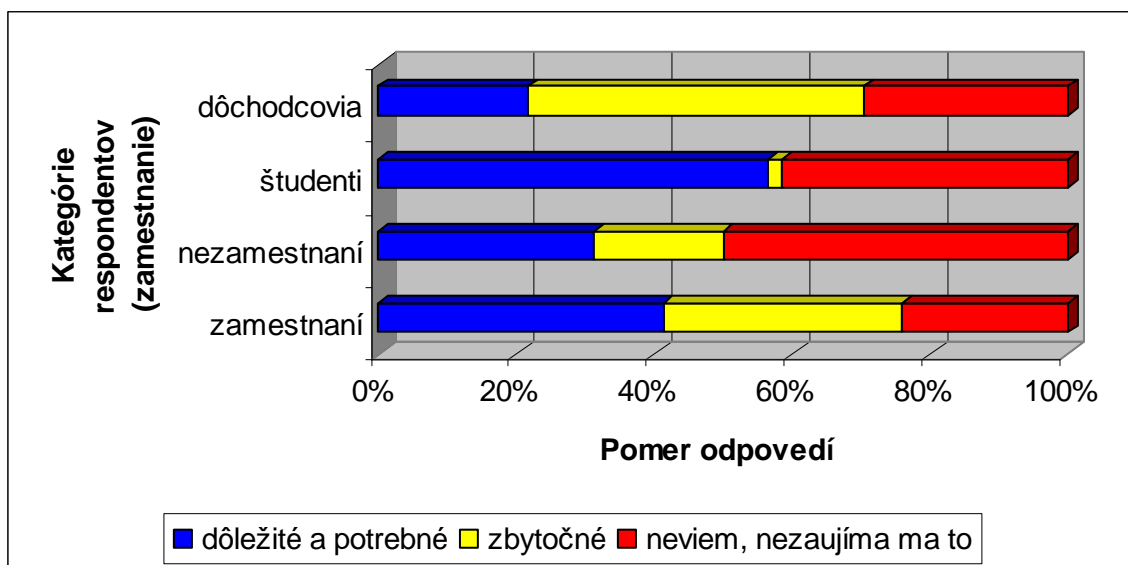

Pokiaľ ide o vekové diferencie (graf č. 1), až 42,72% zo skupiny najmladších respondentov (18 – 25 rokov) uviedlo, že k tejto otázke sa nevie vyjadriť. Najkritickejšie sa k tejto otázke postavili starší respondenti – z respondentov vo veku 46 – 55 rokov považuje vytvorenie VÚC za zbytočné 39,08%, z respondentov vo veku nad 65 rokov takúto odpoveď označilo 44,44% a z respondentov vo veku 56 – 65 rokov dokonca viac než polovica (54,17%). Naopak, až 53,64% najmladších respondentov (18 – 25 rokov) uviedlo, že považuje

vytvorenie VÚC za dôležité a potrebné. Rovnako odpovedala aj polovica (50,00%) respondentov vo veku 26 – 35 rokov.

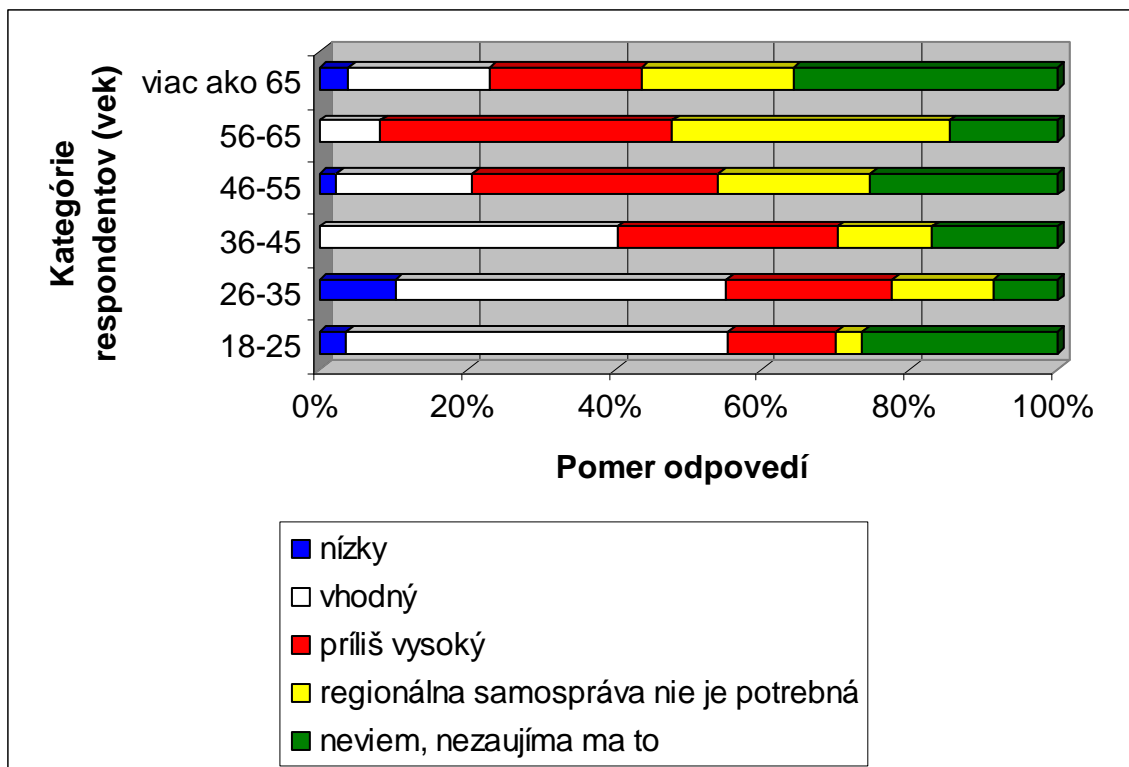
Diferencie z hľadiska zamestnania respondentov (graf č. 2) sú taktiež zaujímavé. Ako najmenej informovaní sa prejavili nezamestnaní respondenti, z ktorých až 50,00% uviedlo, že sa k tejto otázke nevie vyjadriť. Najkritickejší boli dôchodcovia, lebo až 48,92% z nich označilo vznik VÚC za zbytočný. Ak porovnáme výsledky uvedené v grafoch č. 2 a 3, je zrejmé, že odpovede dôchodcov úzko korešpondujú s odpoveďami najstarších respondentov a odpovede študentov sú takmer totožné s odpoveďami najmladších respondentov.

Graf č. 2: Postoje respondentov k vytvoreniu regionálnej úrovne územnej samosprávy z hľadiska ich zamestnania.

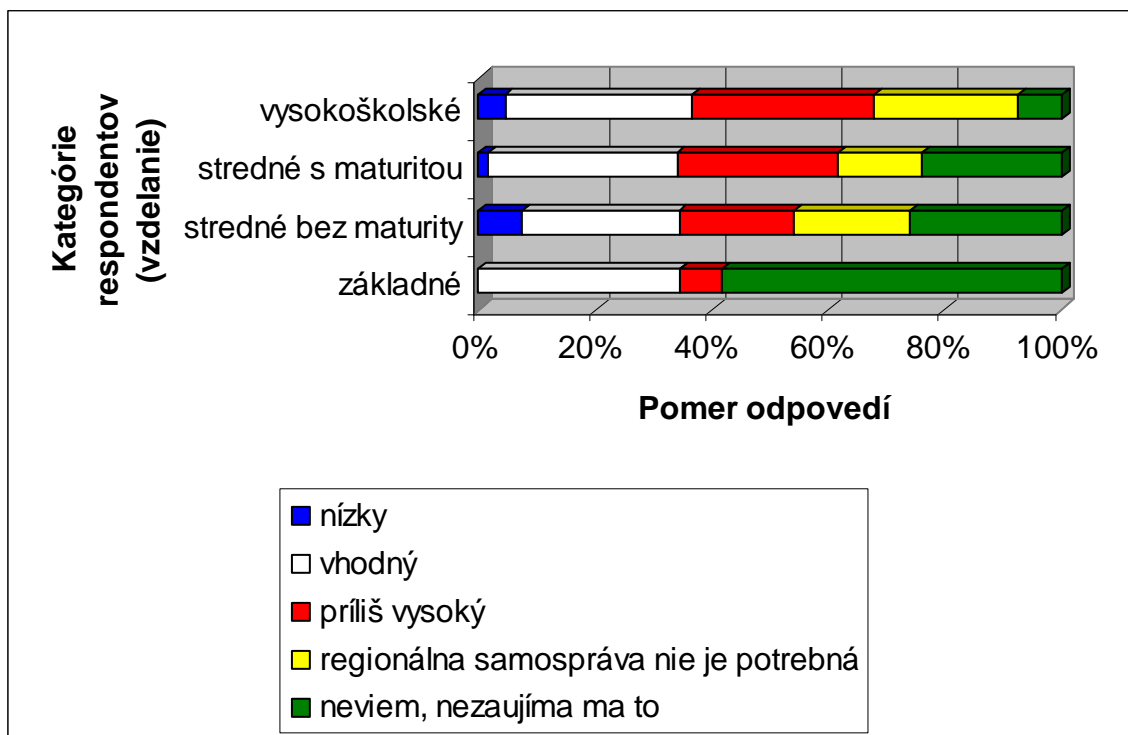
Druhá otázka sa zaoberala postojmi respondentov k počtu vytvorených VÚC. Respondenti mohli vybrať z piatich možností – počet vytvorených VÚC považujem za: nízky; vhodný; príliš vysoký; regionálna územná samospráva nie je potrebná; neviem sa k tomu vyjadriť, lebo ma to nezaujímá. Najväčšie štatisticky významné diferencie (zistené prostredníctvom χ^2) boli pri tejto otázke zaznamenané z hľadiska veku ($\chi^2 = 34,34$; $p = 0,0000$) a najvyššie dosiahnutého vzdelania ($\chi^2 = 12,72$; $p = 0,0053$) respondentov.

Graf č. 3: Postoje respondentov k počtu vytvorených VÚC z hľadiska ich veku.

Pokiaľ ide o diferencie z hľadiska veku (graf č. 3), nikto z oslovených respondentov vo veku 36 – 45 rokov a 56 – 65 rokov neuviedol pri tejto otázke to, že považuje počet vytvorených VÚC za nízky. Na druhej strane stoja respondenti vo veku 26 – 35 rokov, z ktorých až 10,34% označilo túto odpoveď. Respondenti, ktorí súhlasia s existujúcim územným členením VÚC a považujú ho za vhodný, pochádzajú prevažne z mladších vekových kategórií. Z respondentov vo veku 36 – 45 rokov túto možnosť označilo 40,43%, z respondentov vo veku 26 – 35 rokov to bolo 44,83% a z najmladších respondentov (18 – 25 rokov) až 51,82%. Najnižší podiel respondentov, ktorí považujú počet vytvorených VÚC za vhodný bol zaznamenaný u respondentov vo vekovej kategórii 56 – 65 rokov, z ktorých takúto odpoveď využilo iba 8,33%. Respondenti tejto vekovej kategórie mali zároveň vo vzťahu k počtu vytvorených VÚC najkritickejší postoj – za príliš vysoký, prípadne za zbytočný (pretože regionálna územná samospráva nie je potrebná) ho považuje až 77,08% z nich. Zaujímavé sú aj rozdiely súvisiace s nezáujmom o túto problematiku. Kým na jednej strane vystupujú respondenti najstaršej vekovej kategórie (viac ako 65 rokov), z ktorých vyjadrilo nezáujem o odpoveď na túto otázku 35,72%, na druhej strane vystupujú respondenti vekovej kategórie 26 – 35 rokov, z ktorých takýto nezáujem prezentovalo iba 8,63%.

Graf č. 4: Postoje respondentov k počtu vytvorených VÚC z hľadiska ich najvyššie dosiahnutého vzdelania.

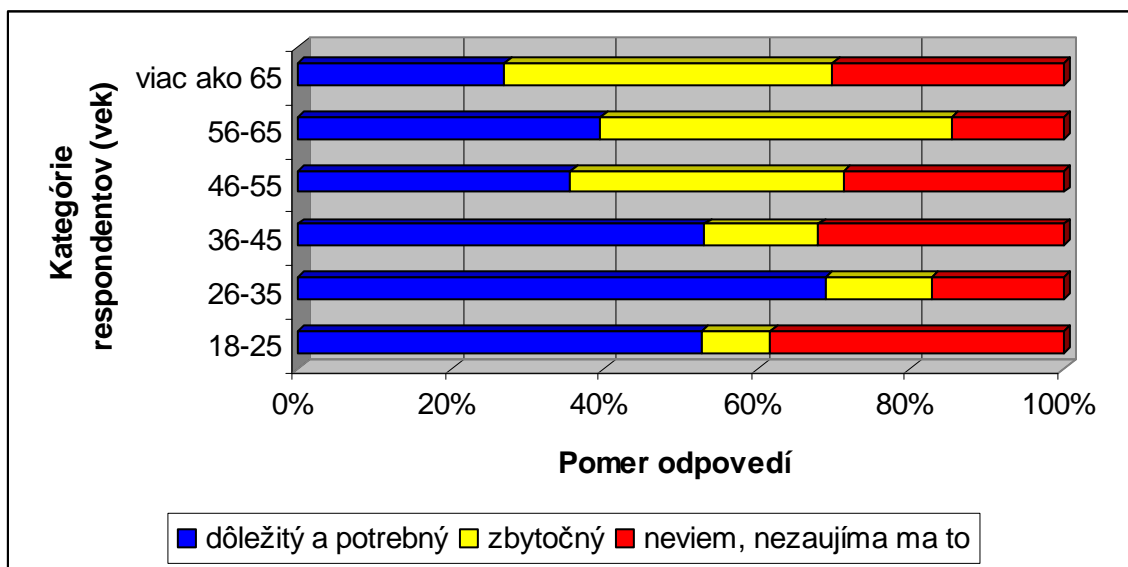
Zaujímavé diferencie medzi postojmi týkajúcimi sa tejto otázky ponúka hľadisko najvyššie dosiahnutého vzdelania (graf č. 4). Ako z uvedeného grafu vyplýva, rozdiely pri postojoch, ktoré považujú počet vytvorených VÚC za nízky alebo vhodný, sú medzi jednotlivými kategóriami respondentov iba minimálne. Oveľa výraznejšie sú tieto rozdiely pri ostatných možných odpovediach. Za príliš vysoký považuje spomínaný počet vytvorených VÚC iba 7,27% respondentov s ukončeným základným vzdelaním, ale až 31,34% respondentov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním. Pokiaľ ide o postoj prezentujúci nepotrebnosť regionálnej územnej samosprávy, zastáva ho 24,63% vysokoškolsky vzdelaných respondentov. Opakom sú opäť respondenti s ukončeným základným vzdelaním, pretože nikto z nich tento postoj nezastáva. Tieto diferencie medzi respondentmi s najvyšším a najnižším dosiahnutým vzdelaním potvrdzuje aj posledná možná odpoveď – nezaujem o danú problematiku. Kým u vysokoškolsky vzdelaných respondentov túto možnosť označilo iba 7,46%, u respondentov so základným vzdelaním to bola viac ako polovica (58,18%).

Tretia otázka sa týkala postoja respondentov k presunu kompetencií na VÚC. Oslovení respondenti si opäť mohli vybrať jednu z troch možností – presun kompetencií na VÚC považujem za: dôležitý a potrebný; zbytočný; neviem sa k tomu vyjadriť, lebo ma to

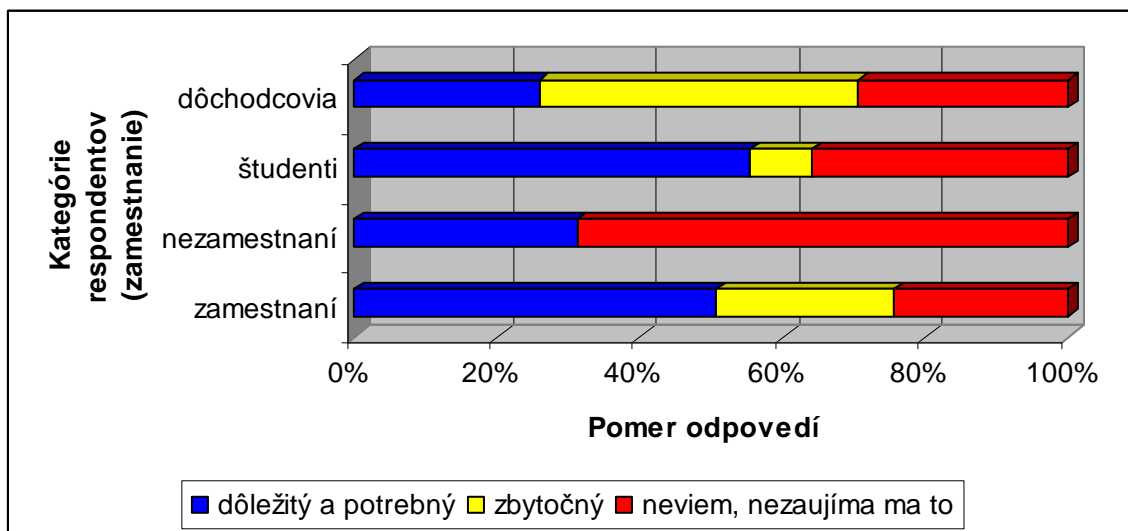
nezaujíma. Najzaujímavejšie štatisticky významné diferencie (merané χ^2) boli pri tejto otázke zaznamenané z hľadiska veku ($\chi^2 = 13,70$; $p = 0,0177$) a zamestnania ($\chi^2 = 17,37$; $p = 0,0006$) respondentov.

Vzhľadom na diferencie podľa veku (graf č. 5), väčšina respondentov mladších vekových kategórií považuje spomínaný presun kompetencií za dôležitý a potrebný – v prípade respondentov vekovej kategórie 18 – 25 rokov tento postoj zastáva 52,73%, u respondentov vo veku 36 – 45 rokov to je 53,19% a u respondentov vekovej kategórie 26 – 35 rokov dokonca viac než dvojtretinová väčšina (68,97%). Na opačnom póle stoja najstarší respondenti (respondenti vo veku 56 – 65 rokov a respondenti vo veku viac ako 65 rokov), z ktorých tento presun kompetencií označilo za zbytočný viac ako 40% (45,83%, respektíve 42,86%). Najväčší nezáujem o túto otázku vyjadrili respondenti vo veku 18 – 25 rokov (38,18%), naopak, najmenší nezáujem bol zaznamenaný u respondentov vekovej kategórie 56 – 65 rokov, z ktorých takýto nezáujem vyjadrilo len 14,59%.

Graf č. 5: Postoje respondentov k presunu kompetencií z orgánov miestnej štátnej správy na VÚC z hľadiska ich veku.

Graf č. 6: Postoje respondentov k presunu kompetencií z orgánov miestnej štátnej správy na VÚC z hľadiska ich zamestnania.

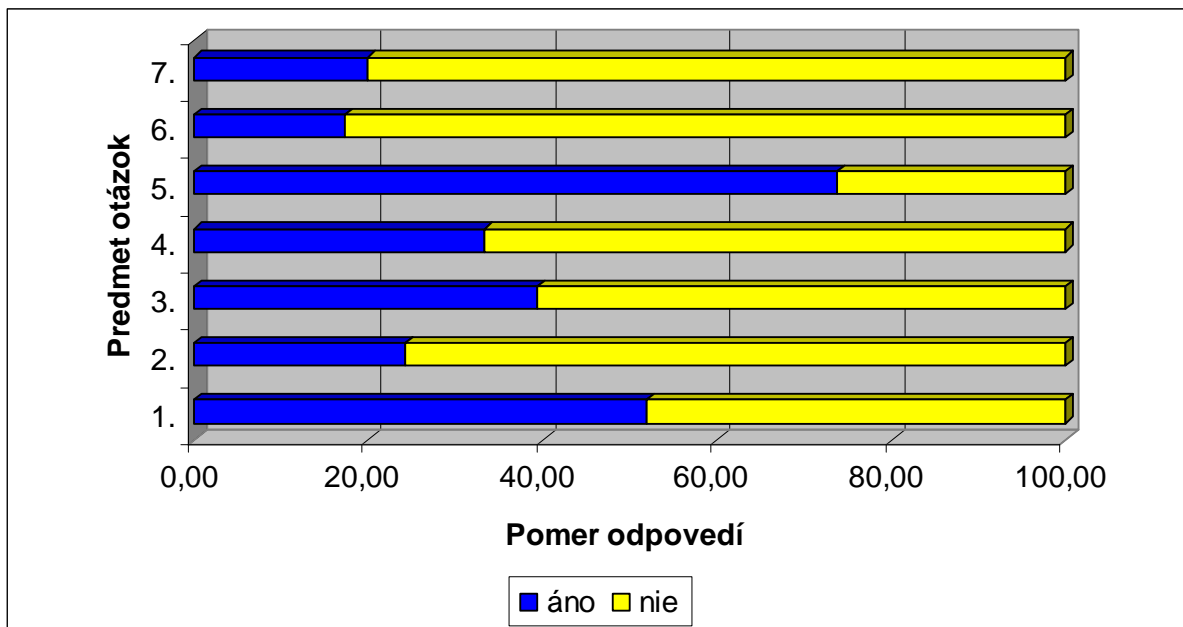

Z hľadiska zamestnania respondentov (graf č. 6), za dôležitý a potrebný považujú presun kompetencií na VÚC najmä študenti (55,43%) a zamestnaní respondenti (50,72%). Za zbytočný ho považujú predovšetkým respondenti-dôchodcovia, z ktorých tento postoj vyjadrilo 44,60%. Nikto z nezamestnaných respondentov neoznačil presun kompetencií za zbytočný, ale na strane druhej až 68,75% z nich vyjadrilo, že sa o túto otázku nezaujímam.

Doterajšie fungovanie regionálnej úrovne územnej samosprávy v SR

Respondenti mali v rámci tejto časti postupne zodpovedať sedem otázok s dvoma možnosťami (áno / nie), pričom jednotlivé otázky smerovali vždy k ich vedomostiam (graf č. 7). Odpovede respondentov na túto sadu otázok pri tom naznačujú niektoré vážne súvislosti.

Graf č. 7: Postoje respondentov k schopnosti zodpovedať otázky týkajúce sa problematiky regionálnej územnej samosprávy na Slovensku.

1. Viete uviesť názvy a sídla (mestá) VÚC na Slovensku?
2. Viete vymenovať aspoň základné orgány, ktoré pôsobia na úrovni VÚC a uviesť spôsob ich vytvárania, ako aj systém ich vzájomných vzťahov?
3. Viete vymenovať aspoň päť kompetencií VÚC?
4. Viete uviesť, akým spôsobom sú financované orgány VÚC a ich aktivity?
5. Viete uviesť meno predsedu VÚC (2002 – 2005), v ktorom máte trvalý pobyt?
6. Viete uviesť mená aspoň piatich poslancov zastupiteľstva VÚC (2002 – 2005), v ktorom máte trvalý pobyt?
7. Viete uviesť aspoň päť aktivít, ktoré realizovali orgány VÚC (2002 – 2005), v ktorom máte trvalý pobyt?

Schopnosť zodpovedania týchto otázok zo strany respondentov bola podpriemerná (37,15%). Naopak, neschopnosť zodpovedať túto sadu otázok vyjadrilo v priemere až 62,85% oslovených respondentov. Iba v prípade dvoch z tejto sady otázok vyjadrila viac ako polovica respondentov schopnosť zodpovedať danú otázku – až 73,80% respondentov vyjadrilo schopnosť zodpovedať otázku: „Viete uviesť meno predsedu VÚC (2002 – 2005), v ktorom máte trvalý pobyt?“ a 52,01% respondentov uviedlo schopnosť zodpovedať otázku: „Viete uviesť názvy a sídla (mestá) VÚC na Slovensku?“. Na opačnom konci stoja iné dve otázky, ktoré nevedela zodpovedať ani pätina oslovených respondentov – v prípade prvej z nich: „Viete uviesť aspoň päť aktivít, ktoré realizovali orgány VÚC (2002 – 2005), v ktorom máte trvalý pobyt?“ vyjadrilo schopnosť zodpovedať ju len 19,89% respondentov a pri druhej z nich: „Viete uviesť mená aspoň piatich poslancov zastupiteľstva VÚC (2002 – 2005),

v ktorom máte trvalý pobyt?“ uviedlo rovnakú schopnosť dokonca iba 17,40% oslovených respondentov. Menej ako polovica respondentov vyjadrila schopnosť zodpovedať aj ďalšie tri otázky: „Viete vymenovať aspoň päť kompetencií VÚC?“ (39,39%), „Viete uviesť, akým spôsobom sú financované orgány VÚC a ich aktivity?“ (33,27%) a „Viete vymenovať aspoň základné orgány, ktoré pôsobia na úrovni VÚC a uviesť spôsob ich vytvárania, ako aj systém ich vzájomných vzťahov?“ (24,28%).

Prvá z týchto otázok bola venovaná počtu a sídlam (mestám, v ktorých VÚC sídlia) VÚC. Z hľadiska rozdielov medzi pohlaviami ($\chi^2 = 25,24$; $p = 0,0000$), 62,88% mužov a iba 40,92% žien si myslí, že by vedelo určiť správy počet VÚC a vymenovať ich sídla. Podľa vekových diferencií ($\chi^2 = 32,93$; $p = 0,0000$) by na túto otázku podľa vlastného hodnotenia vedeli najlepšie zodpovedať respondenti vekových kategórií 46 – 55 rokov (71,26%) a 56 – 65 rokov (68,75%). Naopak, najhoršie výsledky by dosiahli najmladší respondenti (18 – 25 rokov), z ktorých by na túto otázku vedelo zodpovedať len 35,45%. Vzhľadom na najvyššie dosiahnuté vzdelanie ($\chi^2 = 50,75$; $p = 0,0000$), kým z vysokoškolsky vzdelaných respondentov by na túto otázku vedelo odpovedať 74,63%, u respondentov so základným vzdelaním by to bolo iba 21,82%. Z hľadiska vzdelania je zaujímavou diferenciacia medzi respondentmi so stredným vzdelaním. Respondenti so stredným vzdelaním bez maturity by totiž vedeli na túto otázku podľa vlastného hodnotenia zodpovedať lepšie (52,08%), než respondenti so stredným vzdelaním s maturitou (46,22%).

V súvislosti s druhou, treťou a štvrtou otázkou neboli medzi jednotlivými skupinami respondentov zaznamenané žiadne štatisticky významné diferencie.

Piata otázka sa týkala osoby predsedu VÚC. Zaujímavé a štatisticky významné diferencie boli pri tejto otázke zistené z hľadiska veku ($\chi^2 = 88,70$; $p = 0,0000$). Najhoršie by túto otázku zodpovedali najmladší respondenti (50,00%) a najstarší respondenti (57,94%). Na druhej strane vystupujú respondenti vo veku 36 – 45 rokov, z ktorých by na túto otázku vedelo odpovedať 91,49%, a respondenti z vekovej kategórie 46 – 55 rokov, z ktorých by to dokázalo až 93,10%. Štatisticky významné diferencie boli zaznamenané aj podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania ($\chi^2 = 47,88$; $p = 0,0000$). Najväčší rozdiel pritom možno nájsť medzi respondentmi s vysokoškolským vzdelaním (91,79%) a respondentmi so základným vzdelaním (45,45%). Zaujímavé a štatisticky významné diferencie sa objavili v prípade kategórií respondentov z hľadiska zamestnania ($\chi^2 = 66,01$; $p = 0,0000$). Najhoršie by na túto otázku vedeli zodpovedať študenti (50,00%) a najlepšie zamestnaní respondenti (88,04%). Medzi dôchodcami (62,59%) a nezamestnanými respondentmi (62,50%) existovali iba minimálne rozdiely. Pokiaľ ide o politickú príslušnosť ($\chi^2 = 7,00$; $p = 0,0082$), všetci

respondenti, ktorí uviedli členstvo v politickej strane by vedeli túto otázku zodpovedať. Z respondentov, ktorí nie sú členmi politických strán by to dokázalo 72,82%.

Pri posledných dvoch otázkach, rovnako ako tomu bolo aj v prípade druhej, tretej a štvrtej otázky, neboli zaznamenané medzi jednotlivými skupinami respondentov žiadne štatisticky významné diferencie.

Diskusia

Prezentované výsledky vyvolávajú rozpaky vo vzťahu k úspešnosti informovania verejnosti zo strany vlády. Na tomto mieste je vhodné upozorniť na to, že vláda už v auguste 1999 svojím uznesením č. 695/1999 poverila V. Nižňanského, Splnomocnenca vlády pre reformu verejnej správy, aby predložil projekt informovania verejnosti vo sfére decentralizácie a modernizácie verejnej správy. Žiaľ výsledky prezentovaného výskumu poukazujú na to, že v tejto oblasti decentralizačnej politiky sa nepodarilo naplniť ciele a dosiahnuť aspoň priemernú úroveň informovanosti občanov, pričom vinu nemožno ukladať iba vláde, ale tiež všetkým zainteresovaným subjektom.

Jedným z najakútnejších problémov sa pri tom javí potreba zjednotenia terminológie súvisiacej s regionálnou úrovňou územnej samosprávy. Kým napríklad v Ústave SR možno nájsť ustanovenia obsahujúce označenie „vyšší územný celok“, zákonná úprava používa najčastejšie označenie „samosprávny kraj“ a to vyvoláva neraz zmätok pri informovaní občanov. Predsedom VÚC sa tiež nepáči ich označenie a viackrát počas uvedeného obdobia verejne vystúpili s požiadavkou upraviť označovanie ich funkcie výrazom „župan“. Ide o výraz, ktorý znie oveľa jednoduchšie a ktorý je tradičný i historicky zdokladovateľný.

Zahraničné skúsenosti dokazujú, že získanie dôvery občanov zo strany orgánov regionálnej úrovne územnej samosprávy je dlhodobým procesom, ktorý si vyžaduje strategické plánovanie a operatívnu implementáciu. I preto by práca s občanmi mala byť jednou z priorít VÚC a ich orgánov v prebiehajúcom druhom funkčnom období. Ide totiž o obdobie, v ktorom sa už reprezentanti tejto úrovne územnej samosprávy nemôžu v celom rozsahu „vyhovárať“ na prebiehajúcu reformu. Práve naopak – ide o etapu existencie VÚC, ktorá môže výrazne ovplyvniť ich vnímanie zo strany verejnosti i relevantných politických subjektov (Klimovský, 2006, 54).

Použitá literatúra

KLIMOVSKÝ, D. (2006): Regionálna samospráva v rokoch 2002 – 2005: Skúsenosti a súvislosti v politickej reflexii. In: Mesežnikov, G. (ed.): Regionálne voľby 2005. Súvislosti a výsledky. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, s. 29 – 56.

VELŠIC, M. (2001): Reforma verejnej správy nie je ľuďom ľahostajná. On-line at: http://www.ivo.sk/ftp_folder/produkt_4083.pdf (10. 12. 2005).